

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

BULETIN DE CONJUNCTURĂ

Anul VII nr.75

Martie 2004

Cuprins

<i>Tendințe generale</i>	- Evoluțiile principalilor indicatori în luna martie 2004	2
<i>Evoluția producției</i>	- Trend ascendent al producției industriale	3
<i>Stocuri</i>	- Scad stocurile de produse finite.....	5
<i>Factori care limitează producția</i>	- Activitatea productivă este afectată de cererea insuficientă	6
<i>Utilizarea forței de muncă</i>	- Accentuare a decalajului dintre cererea și oferta de forță de muncă.....	7
<i>Prețuri de producție</i>	- Atenuare a ritmului de creștere a prețurilor de producție.....	8
<i>Investiții</i>	- Estimări pozitive privind activitatea de investiții	9
<i>Profitabilitate</i>	- Rata profitabilității se va încadra pe un trend ascendent.....	10
<i>Secțiune grafică – evoluții sectoriale</i>		12
<i>Precizări metodologice</i>		16

Evoluțiile principalilor indicatori în luna martie 2004

Potrivit opiniilor exprimate de managerii întreprinderilor participante la sondajul de conjunctură pentru luna martie 2004, principalii indicatori economici ai activității de producție în industrie și sectorul de construcții vor avea evoluții divergente.

Peste 61 la sută dintre agenții economici consideră că vor realiza o producție superioară celei din luna precedentă, iar circa 25 la sută apreciază că aceasta se va menține la nivelul lunii februarie. Gradul mediu de utilizare a capacităților de producție este estimat la circa 74,2 la sută.

În unele sectoare de activitate continuă să se acumuleze stocuri, ceea ce va determina încetinirea procesului de absorbție a acestora. Procentajul celor care apreciază că stocurile de produse finite se vor majora (circa 20 la sută din totalul răspunsurilor primite) este în creștere comparativ cu luna februarie, dar este devansat de cel al respondenților care estimează că absorbția stocurilor de produse finite va continua. În ceea ce privește materiile prime, situația este practic nemodificată: nivelul stocurilor de materii prime este în majoritatea ramurilor satisfăcător, dar problemele de aprovizionare persistă în unele sectoare.

Principalii factori care afectează în această lună buna desfășurare a procesului de producție sunt cererea insuficientă, lipsa materiilor prime, blocajul financiar, evoluția cursului de schimb și nivelul dobânzilor bancare.

Estimările privind evoluția forței de muncă arată că decalajul dintre cererea și oferta de forță de muncă s-a accentuat: circa 27,6 la sută dintre participanții la sondaj apreciază că numărul de salariați din industrie se va încadra pe un trend descendent, iar 3,8 la sută anticipează o posibilă evoluție ascendentă a forței de muncă angajate. Procentajul respondenților care evidențiază o tendință de relativă stabilitate în utilizarea forței de muncă reprezintă circa 68,5 la sută.

Procentajul agenților economici care estimează o evoluție stabilă a prețurilor de producție este în creștere, ajungând la circa 85 la sută (față de 62 la sută în ianuarie 2004 și 76 la sută în februarie). Aproximativ 13,8 la sută dintre cei chestionați consideră că evoluția prețurilor de producție va fi ascendentă și în această lună.

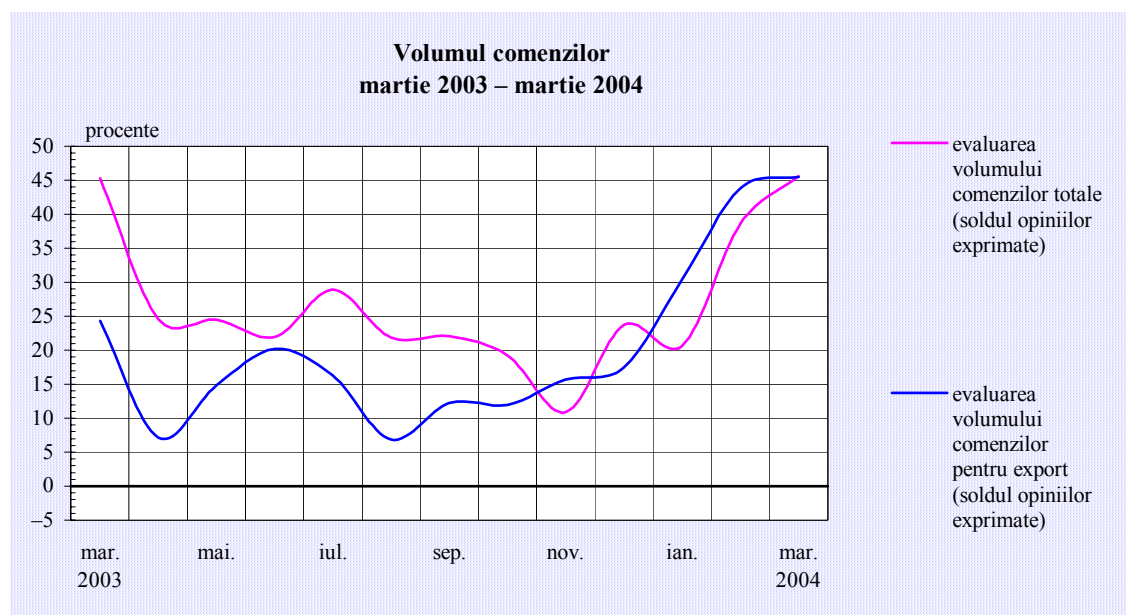
Estimările referitoare la volumul investițiilor și nivelul ratei profitabilității sugerează evoluții pozitive. Pentru ambii indicatori, numărul răspunsurilor exprimate în favoarea unei evoluții ascendente a cunoscut creșteri importante, în timp ce numărul participanților care estimează un trend descendent al acestora s-a redus.

Trend ascendent al producției industriale

Aprecierile managerilor întreprinderilor participante la sondajul de conjunctură evidențiază pentru luna martie 2004 o evoluție ascendentă a volumului total de comenzi (atât pentru piața internă, cât și pentru export). Circa 51 la sută dintre agenții economici a căror activitate se desfășoară în sectorul industrial estimează creșterea portofoliului de comenzi; peste 43 la sută anticipează menținerea acestuia la nivelul lunii anterioare, iar aproximativ 5 la sută consideră că volumul de comenzi va avea un trend descendent.

Evoluții	Feb. 2004	Mar. 2004
Producția	↗	↗
Comenzi noi - total, din care:	↗	↗
Comenzi noi pentru export	↗	↗
Gradul de utilizare a capacităților de producție	74,1%	74,2%

Principalele ramuri din care provin opiniile în favoarea trendului ascendent al volumului de comenzi sunt: prelucrarea petrolului, metalurgie, construcții metalice și produse din metal, materiale de construcții, mașini și echipamente, mijloace de transport, industria chimică și construcții.

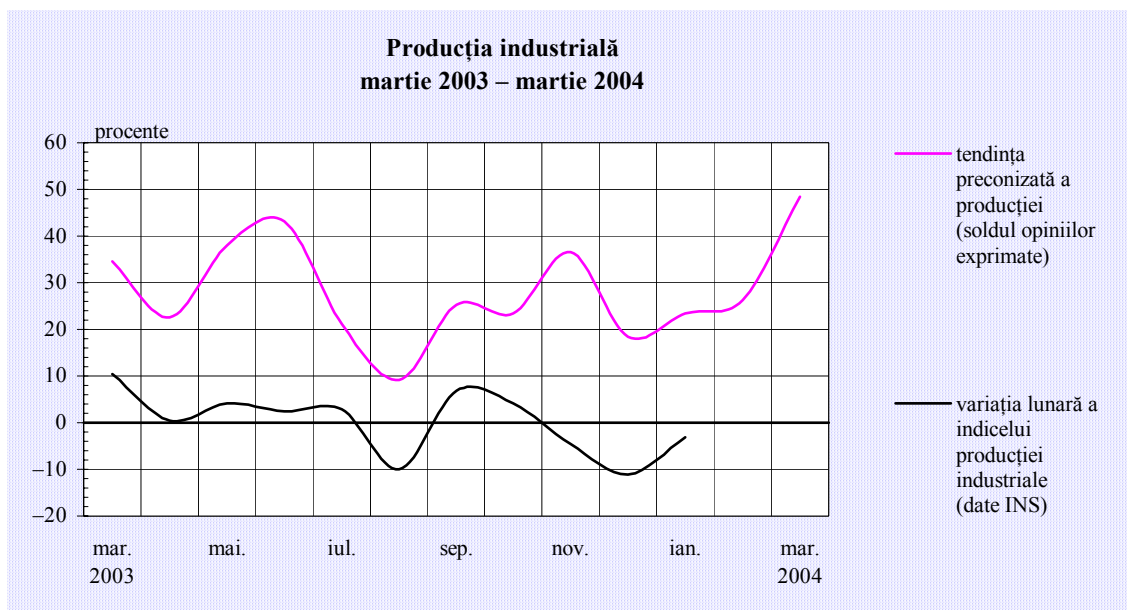
*Evoluție
ascendentă a
volumului de
comenzi*

O relativă încetinire a ritmului activității economice pentru luna în curs este anticipată în principal în industria alimentară (unde circa 38 la sută dintre agenții economici participanți la sondaj apreciază că volumul de comenzi va scădea) și, în proporții cuprinse între 3 și 11 la sută, de către operatorii din sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă, industria ușoară și industria de prelucrare a lemnului.

Estimările în privința portofoliului de comenzi pentru export sunt de asemenea favorabile, iar pe ansamblu mai bune comparativ cu luna precedentă: aproape 48 la sută dintre respondenți anticipează o creștere a exporturilor, iar procentajul celor care se așteaptă la o evoluție descrescătoare s-a redus de la 7 la 2 la sută; aproximativ 35 la sută dintre agenții economici care au răspuns sondajului consideră că evoluția portofoliului de comenzi va fi stabilă în sectoarele pe care le reprezintă.

Comenzi suplimentare pentru export s-au îndreptat, și în luna martie, către industria de prelucrare a petrolului, industria mijloacelor de transport, metalurgie, industria ușoară, industria chimică, industria de mașini și echipamente.

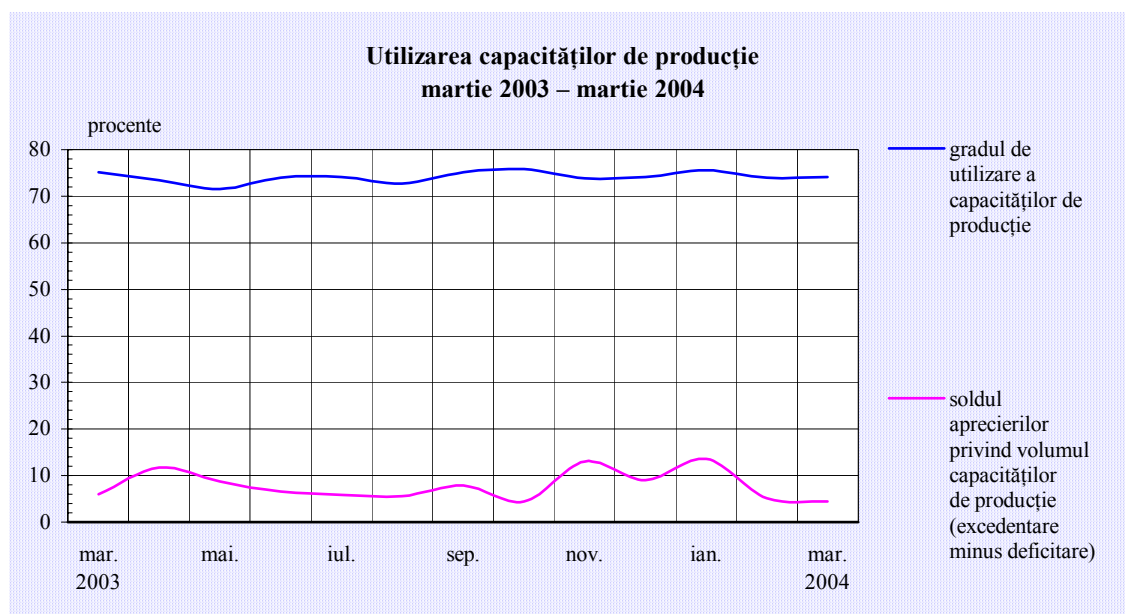
*Creștere a
producției
industriale*

Pentru luna martie 2004, conducătorii întreprinderilor componente ale eșantionului chestionat anticipează o evoluție ascendentă a producției industriale. Aproximativ 61,6 la sută dintre participanți (cu circa 22 puncte procentuale mai mult decât în luna februarie) consideră că vor obține o producție superioară, și numai 13 la sută apreciază că producția realizată va scădea. Aproape 25 la sută dintre participanții la sondaj nu anticipează modificări ale trendului în evoluția volumului producției.

Pe ansamblul industriei, dinamici mai accentuate ale producției sunt așteptate în industria chimică (peste 81 la sută dintre răspunsuri), industria materialelor de construcții (76,8 la sută), metalurgie (76,2 la sută), industria de prelucrare a petrolului (75,3 la sută), industria mijloacelor de transport (65,9 la sută), industria de mașini și echipamente (56,8 la sută). O revigorare a activității se preconizează și în activitatea de construcții (54 la sută dintre răspunsuri).

Singurele ramuri în care se înregistrează procente semnificative ale participanților care apreciază că producția realizată va fi mai mică decât în luna februarie sunt sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă (44 la sută), industria extractivă (42 la sută) și industria alimentară (28,6 la sută).

Potențial tehnologic bine corelat cu programul de producție

Gradul de utilizare a capacităților de producție este estimat a se situa peste 74 la sută. Capacitățile de producție vor fi mai bine exploatate în industria ușoară, industria chimică și metalurgie, unde gradul de utilizare va depăși 80 la sută.

În opinia a circa 87 la sută dintre participanții la sondaj, potențialul tehnologic aflat în exploatare este bine corelat cu programul de producție. Este semnalată totuși existența unor capacități de producție excedentare în industria de prelucrare a lemnului, industria materialelor de construcții, industria de mașini și echipamente și industria mijloacelor de transport (între 21 și 27 la sută dintre răspunsuri). În schimb, circa 21 la sută dintre agenții economici din industria de prelucrare a petrolului înregistrează un deficit de capacități de producție.

Stocuri

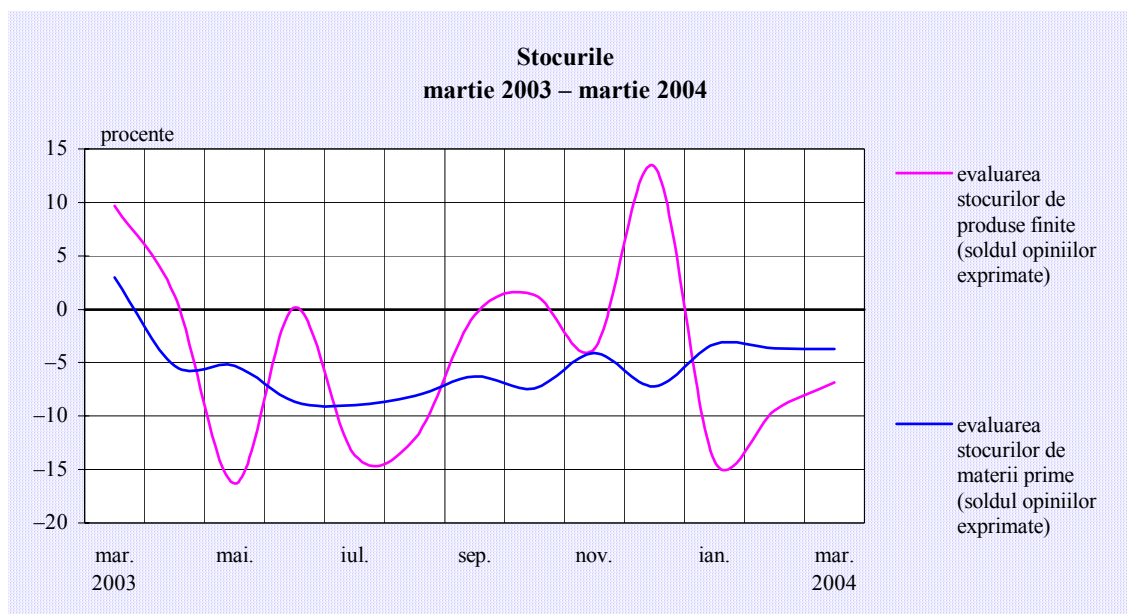
Scad stocurile de produse finite

În opinia participanților la sondajul de conjunctură, absorbția stocurilor de produse finite va continua în luna martie, dar într-un ritm mai lent comparativ cu luna precedentă. Procentajul celor care consideră că produsele finite rămase în stoc la producători vor înregistra o tendință descendentă s-a majorat cu 2,8 puncte procentuale comparativ cu luna februarie 2004, până la 26,6 la sută dintre opinii, devansând cu 6,8 puncte procentuale procentajul răspunsurilor care anticipează acumularea de stocuri de produse finite.

Evoluții	Feb. 2004	Mar. 2004
Stocurile de produse finite	↘	↘
Stocurile de materii prime	↘	↘

Se estimează că stocurile se vor reduce cu precădere în industria mijloacelor de transport, industria chimică, industria ușoară, industria metalurgică. Acumulări de stocuri sunt anticipate în industria de prelucrare a petrolului, industria materialelor de construcții, industria de prelucrare a lemnului.

Evoluție favorabilă a stocurilor de produse finite

Conform opiniilor exprimate de circa 93 la sută dintre participanții la sondaj, nivelul stocurilor de materii prime este apreciat drept satisfăcător, numai 1,8 la sută dintre respondenți considerând că nivelul acestora este excedentar.

Problemele generate de lipsa materiilor prime sunt semnalate de circa 5,5 la sută dintre respondenți. Cele mai afectate sunt, în continuare, industria de prelucrare a lemnului, industria alimentară, industria ușoară, industria chimică și activitatea de construcții.

Factori care limitează producția

Activitatea productivă este afectată de cererea insuficientă

Problemele generate de lipsa cererii ocupă și în această lună locul principal între cauzele limitării creșterii producției industriale, cu o medie de 27,6 la sută dintre răspunsuri. Cu toate că peste 51 la sută dintre participanții la sondaj apreciază că volumul de comenzi are un trend ascendent, au fost exprimate opinii conform cărora portofoliul de comenzi nu se situează încă la nivelul optim, care să permită o creștere mai viguroasă a activității. Ramurile din care provin cele mai multe răspunsuri în acest sens sunt industria mijloacelor de transport, industria

alimentară, industria materialelor de construcții, industria de mașini și echipamente, industria ușoară și activitatea de construcții.

Conform opiniilor exprimate de operatorii economici chestionați, un alt factor cu influență nefavorabilă asupra procesului productiv este lipsa materiilor prime. Acest fenomen afectează în special industria metalurgică, industria de mașini și echipamente, industria extractivă, industria de prelucrare a petrolului și industria de prelucrare a lemnului.

Blocajul financiar rămâne în continuare unul dintre principalii factori care creează dificultăți în desfășurarea normală a procesului de producție, cu 25,4 la sută dintre răspunsuri. Lipsa lichidităților este invocată cu precădere în industria chimică, activitatea de construcții, industria de mașini și echipamente, industria ușoară și industria extractivă. Mult mai puțin afectați de blocaj se declară participanții din industria alimentară și industria mijloacelor de transport, unde efectele negative ale blocajului financiar sunt nominalizate de către participanții la sondaj în proporții cuprinse între 4,8 și 10,7 la sută.

Agenții economici apreciază că dobânzile active practicate de bănci în relația cu clienții nebancari sunt în continuare la un nivel ridicat, restricționând astfel accesul la finanțarea bancară necesară relansării procesului de producție. Astfel de aprecieri au fost făcute îndeosebi de agenții economici din industria chimică, industria de prelucrare a lemnului, industria ușoară, industria alimentară, industria de prelucrare a petrolului și din industria de mașini și echipamente (între 20 și 50 la sută dintre răspunsuri).

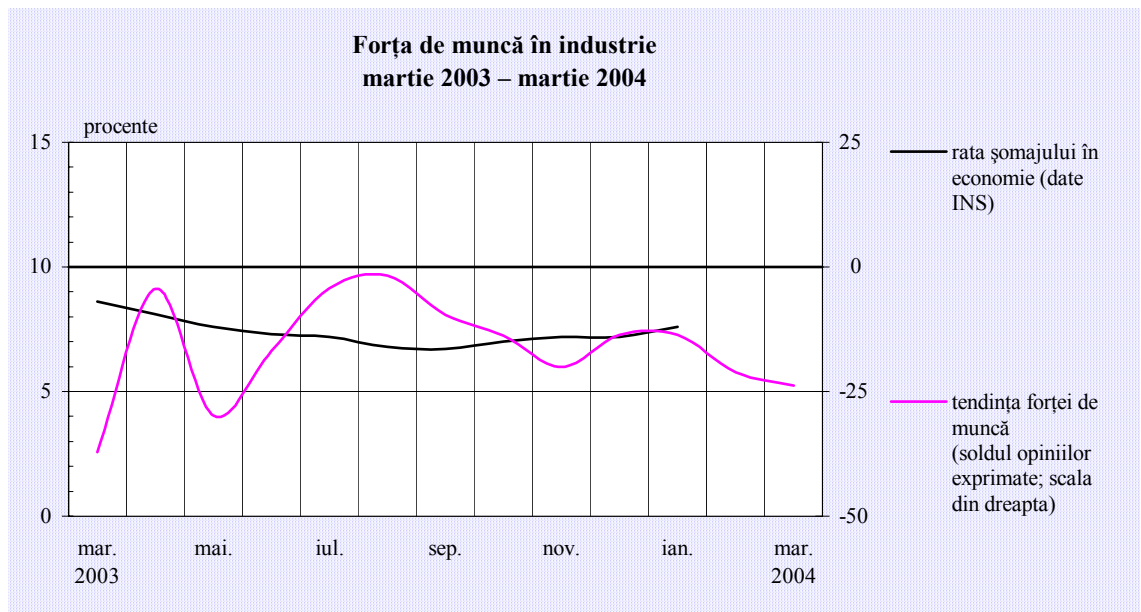
Industria chimică, industria de prelucrare a lemnului, industria ușoară și activitatea de construcții constituie ramurile unde efectele deprecierei cursului de schimb leu/euro par a fi mai mult resimțite, procentajul opiniilor exprimate (între 22 și 47 la sută) situându-se mult peste media eșantionului de sondaj (8,8 la sută).

*Utilizarea
forței de muncă*

Accentuare a decalajului dintre cererea și oferta de forță de muncă

În luna martie, comparativ cu luna anterioară, procentajul celor care apreciază că în sectoarele de activitate pe care le reprezintă vor avea loc disponibilizări de personal s-a majorat cu circa 4 puncte procentuale (până la 27,6 la sută), depășindu-l cu aproape 24 de puncte procentuale pe cel al opiniilor favorabile unei evoluții ascendente a numărului de personal angajat.

*Decalajul
dintre cererea
și oferta de
forță de
muncă se
accentuează*

Reducerile de personal vor afecta cu precădere industria mijloacelor de transport, industria de prelucrare a petrolului, industria extractivă și industria materialelor de construcții, unde ponderea celor care apreciază că numărul de personal angajat va scădea se încadrează între 41 și 68 la sută.

În cea mai mare parte a ramurilor industriale continuă să se mențină echilibrul în ceea ce privește forța de muncă utilizată, procentajul celor care apreciază un nivel stabil al acestui indicator fiind în luna martie de peste 68 la sută dintre cei chestionați.

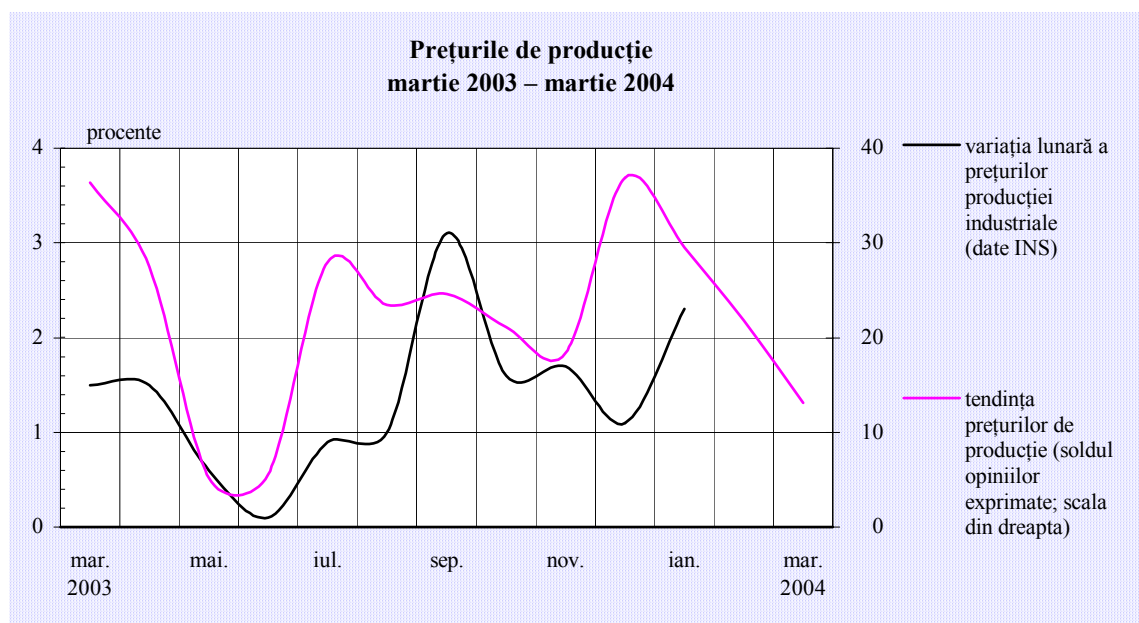
Aproximativ 4 la sută dintre operatorii economici anticipează un trend ascendent al forței de muncă, opiniile provenind în general din industria de prelucrare a lemnului, industria alimentară și activitatea de construcții.

Prețuri de producție

Atenuare a ritmului de creștere a prețurilor de producție

Trendul ascendent al prețurilor de producție este preconizat și pentru luna martie, dar se poate anticipa că ritmul de creștere a acestora va fi mai lent, având în vedere că procentajul agenților economici care estimează creșteri ale prețurilor s-a redus de la 22,5 la 13,8 la sută, iar mai mult de 85 la sută dintre participanți apreciază că nu vor opera modificări ale prețurilor practicate.

Se estimează că majorări ale prețurilor de producție vor avea loc îndeosebi în industria alimentară, construcții și industria materialelor de construcții (46-48 la sută dintre opiniile exprimate) și în mai mică măsură în industria ușoară, metalurgie, industria de mașini și echipamente și industria de prelucrare a lemnului.

Ritm lent de creștere a prețurilor de producție

Procentajul mare de răspunsuri care se pronunță pentru stabilitatea prețurilor (peste 85 la sută) poate fi un indiciu al calmării anticipațiilor inflaționiste ale operatorilor economici și implicit al reducerii presiunilor exercitate de creșterea prețurilor producției industriale asupra prețurilor de consum al populației.

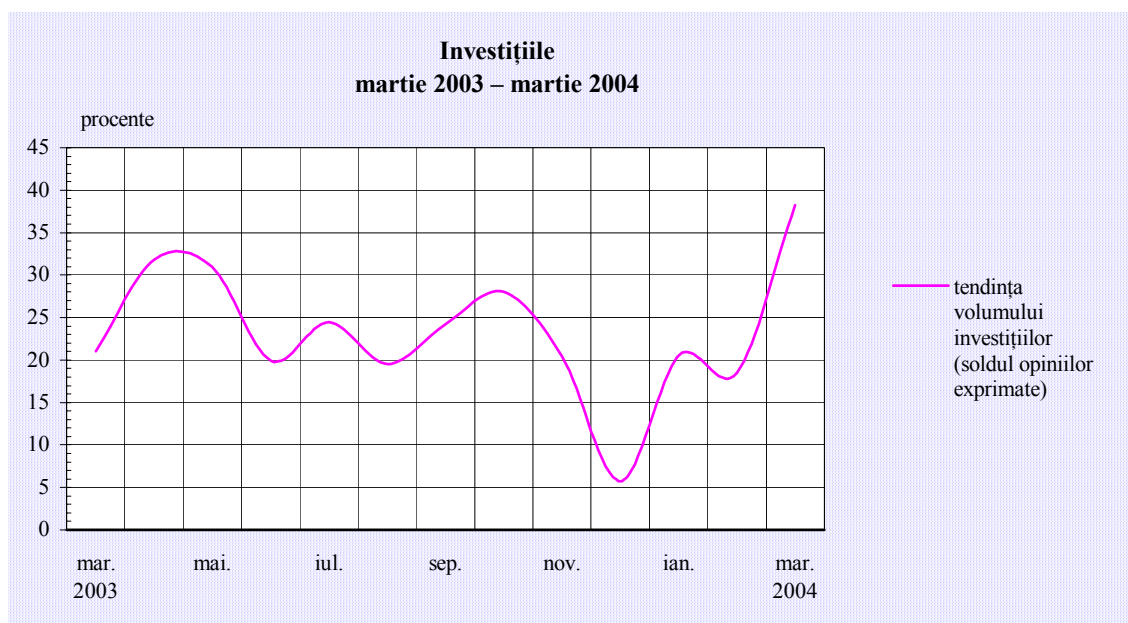
Investiții

Estimări pozitive privind activitatea de investiții

În luna martie ponderea respondenților care estimează o evoluție favorabilă a volumului investițiilor este de peste 42 la sută (față de circa 24 la sută în luna februarie), iar ponderea celor care apreciază că investițiile vor înregistra un regres s-a redus aproape la jumătate față de luna precedentă (ajungând la numai 3,3 la sută).

Operatorii în opinia cărora activitatea de investiții se va intensifica provin cu precădere din industria metalurgică, industria mijloacelor de transport, industria de prelucrare a petrolului, industria extractivă și industria de mașini și echipamente. În aceste ramuri tendința crescătoare a volumului investițiilor se menține de câteva luni.

Evoluție pozitivă a activității de investiții

Dintre ramurile în care se apreciază că volumul investițiilor va înregistra un recul comparativ cu perioada precedentă se remarcă industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații, aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie, unde lipsa de interes pentru investiții se adaugă altor factori care au afectat activitatea acestei ramuri în ultimii ani.

Profitabilitate

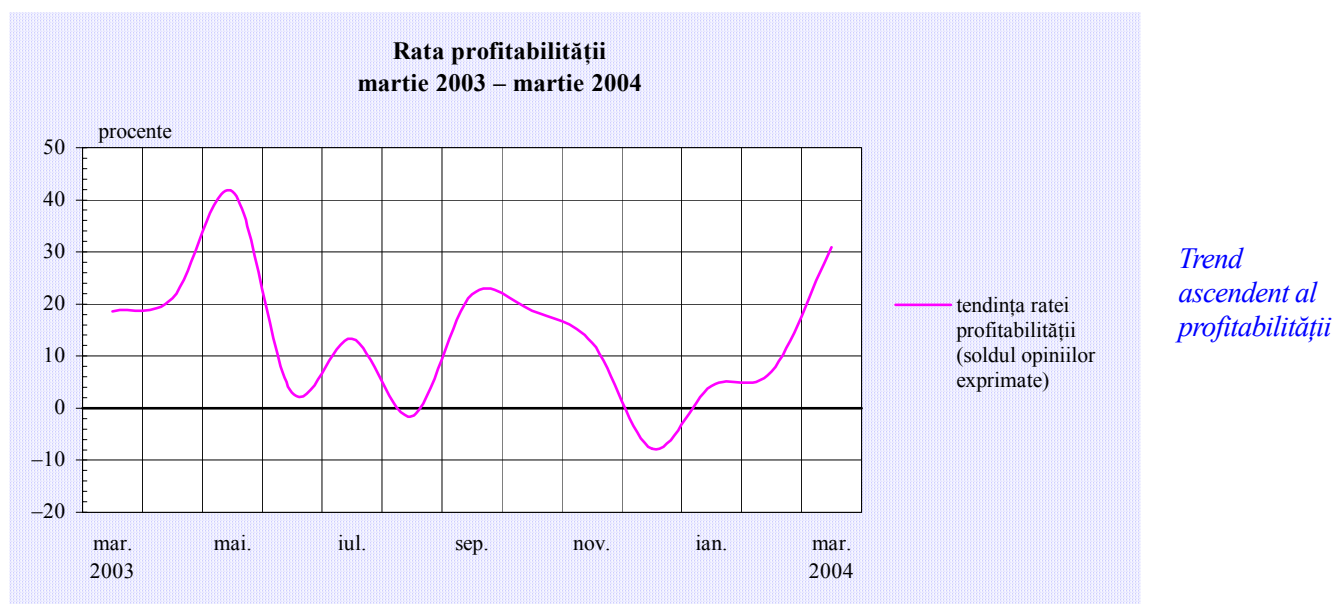
Rata profitabilității se va încadra pe un trend ascendent

Evoluția pozitivă a ratei profitabilității se menține, prefigurându-se chiar o accelerare a ritmului de creștere a acesteia. Procentajul respondenților care anticipează o creștere a profitabilității s-a majorat (de la 21 la 39,5 la sută), fiind superior cu peste 31 puncte procentuale celui al agenților economici care estimează rezultate mai modeste (8,7 la sută, față de 13,6 la sută în luna februarie).

Producătorii care anticipează o îmbunătățire a performanțelor și sporirea rentabilității provin din ramuri cum sunt: industria de prelucrare a petrolului (75 la sută dintre opinii); industria metalurgică (56,6 la sută); industria extractivă (40 la sută); industria materialelor de construcții (39 la sută).

Pentru circa 8,7 la sută dintre participanții la sondaj, rata profitabilității se va reduce. Cei mai reprezentativi respondenți din această categorie provin, și în luna martie, din industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații, aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie (circa 42 la

sută dintre opinii), sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă (42 la sută), industria alimentară (38 la sută).

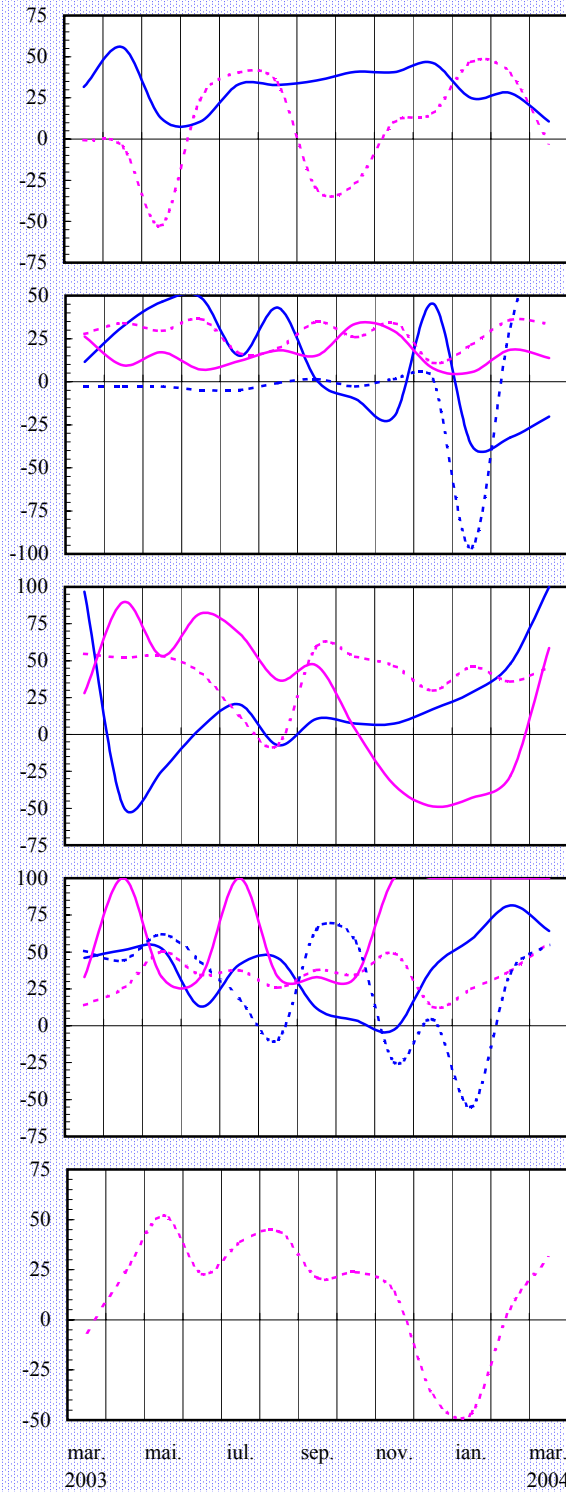
În opinia a circa 52 la sută dintre cei chestionați rata profitabilității nu se va modifica pe parcursul lunii martie comparativ cu nivelul consemnat de la începutul anului 2004.

Evaluarea volumului comenzilor totale

Evaluarea volumului comenzilor pentru export

(soldul opiniilor exprimate - %)

(soldul opiniilor exprimate - %)

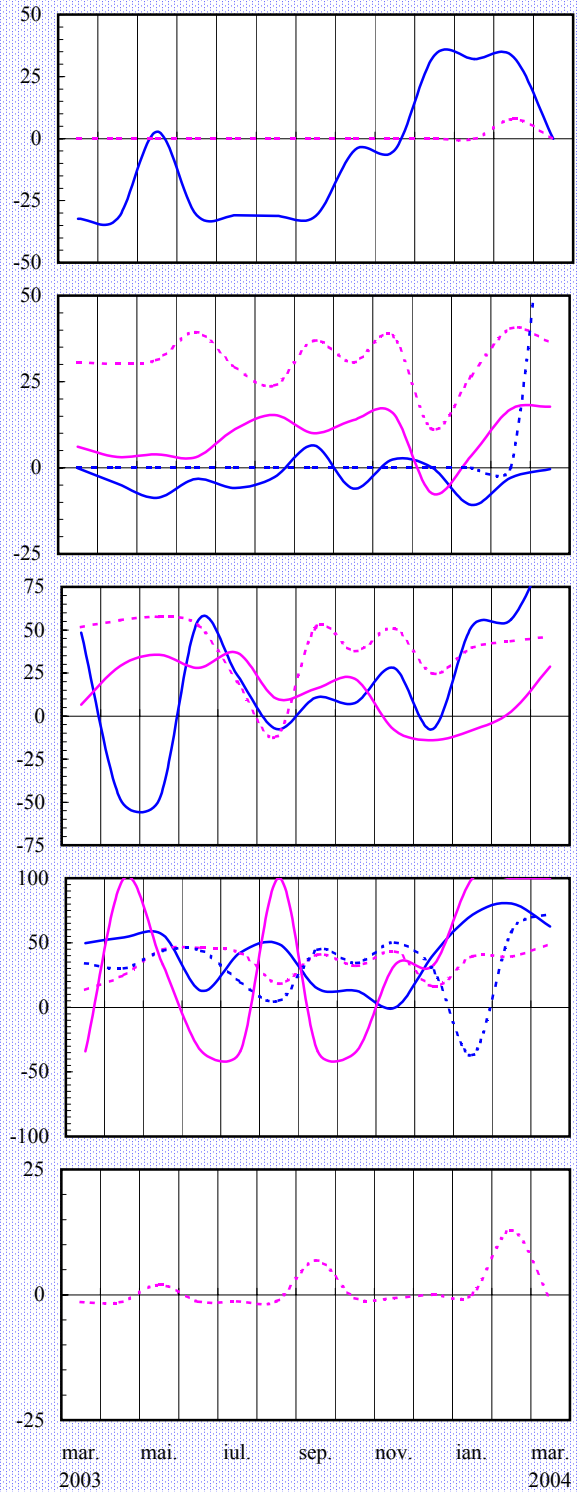
— A
 - - - M

— B
 - - - C
 — D
 - - - E

— F
 - - - G
 — H

— I
 - - - J
 — K
 - - - L

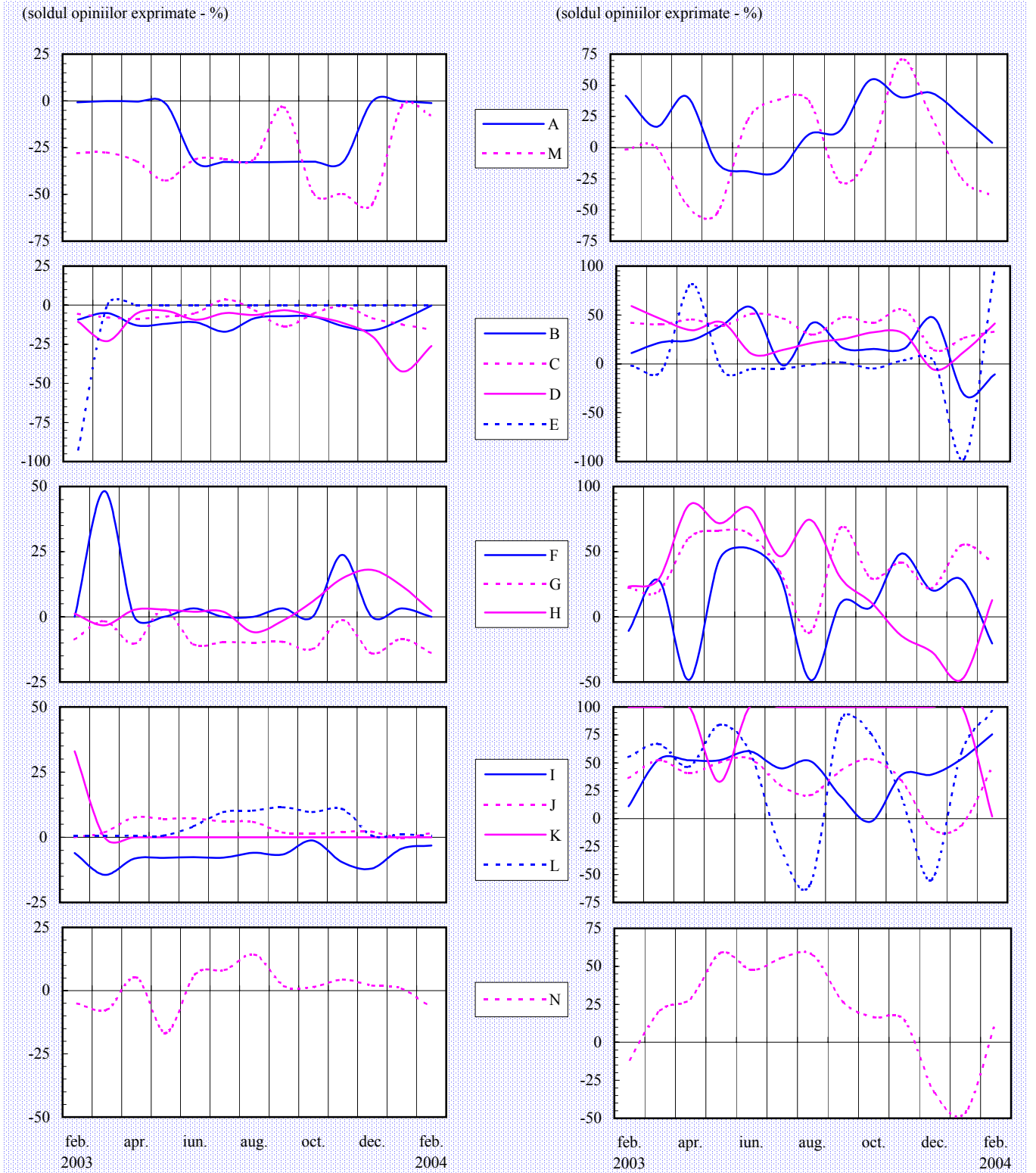
- - - N

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea stocurilor de materii prime

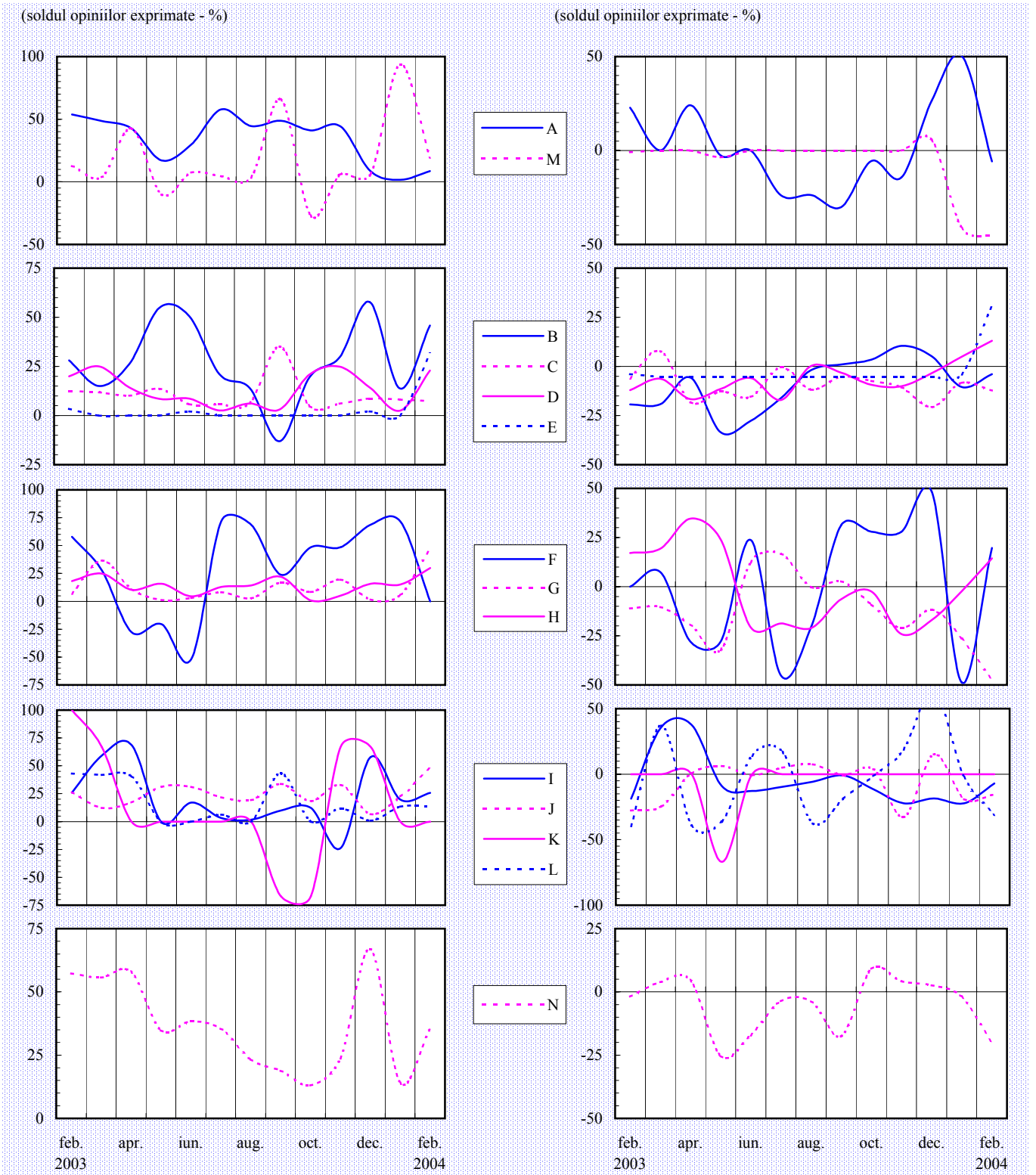
Tendința preconizată a producției

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Tendința prețurilor de producție

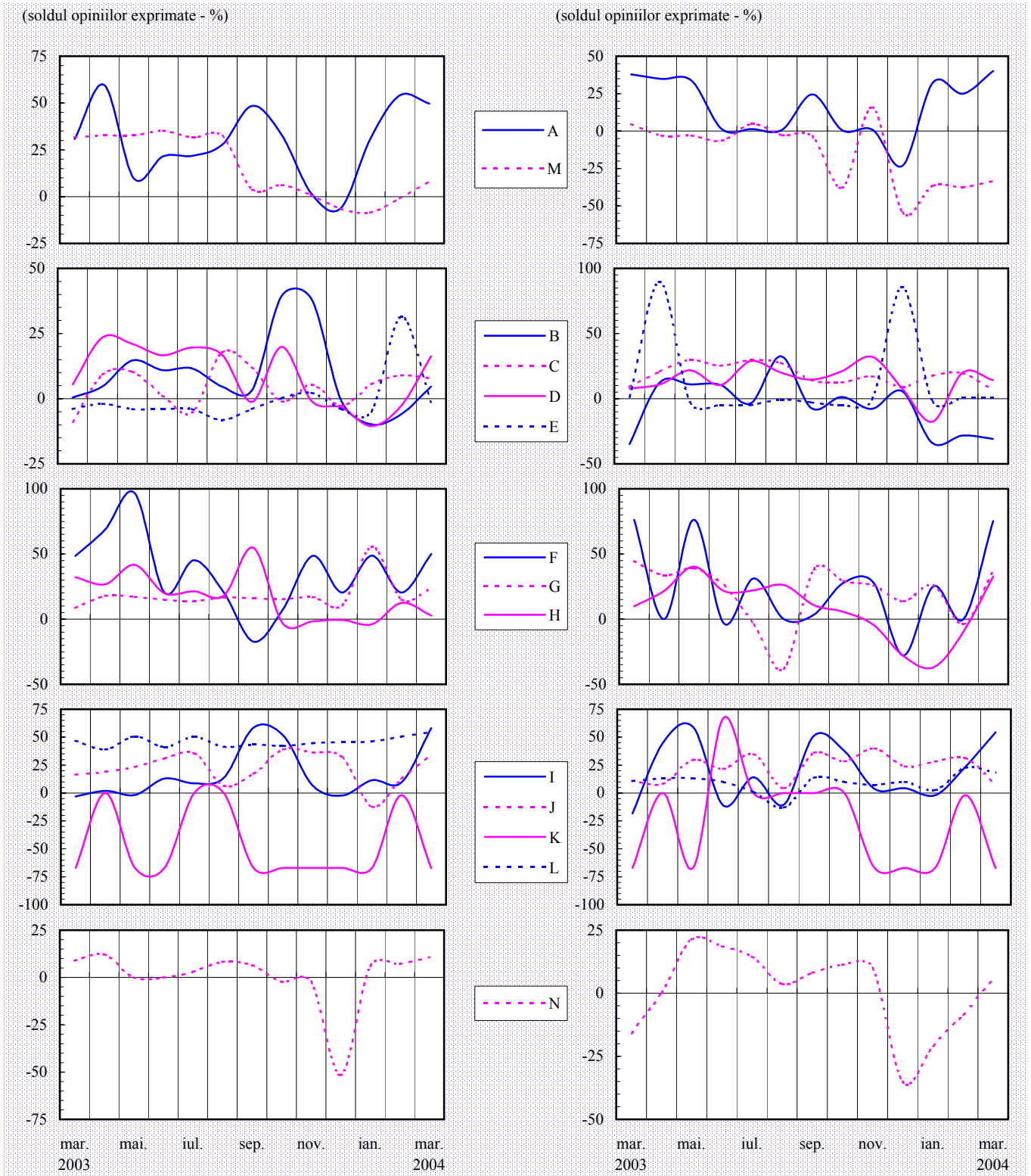
Evaluarea stocurilor de produse finite

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea investițiilor

Evaluarea ratei profitabilității

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Precizări metodologice

Sondajul de conjunctură se desfășoară cu sprijinul sucursalelor Băncii Naționale a României și cuprinde un eșantion național de peste 380 unități industriale și de construcții, selectate astfel încât să fie reprezentative pentru economia județelor și, de preferință, să fie diferite ca dimensiuni și profil.

Întreprinderile cuprinse în eșantion fac parte din următoarele ramuri:

- A - extracția și prepararea cărbunelui; extracția petrolului și gazelor naturale; extracția și prepararea minereurilor metalifere; alte activități extractive;
- B - alimentară și băuturi; produse din tutun;
- C - textilă și produse textile; confecții din textile, blănuri și piele; pielărie și încălțăminte;
- D - prelucrarea lemnului; celuloză, hârtie și carton; mobilier;
- E - edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport;
- F - prelucrarea petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari;
- G - chimie și fibre sintetice și artificiale; prelucrarea cauciucului și a maselor plastice;
- H - materiale de construcții; industria sticlei, porțelanului și faianței;
- I - metalurgie; construcții metalice și produse din metal;
- J - mașini și echipamente; echipamente și aparate electrice;
- K - mijloace ale tehnicii de calcul și de birou; echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații; aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie;
- L - mijloace de transport;
- M - producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă;
- N - construcții.

Sondajul efectuat asigură respectarea principiului statistic al confidențialității datelor individuale.

Pentru completarea răspunsurilor la întrebările chestionarului, se cere aprecierea calitativă a tendinței indicatorilor economici, prin marcarea uneia dintre variantele: ascendent, descendent, suficient, insuficient, normal, nemodificat, etc.

Prin prelucrarea datelor, se obține procentajul opiniilor exprimate pentru fiecare dintre variantele de răspuns, iar apoi se calculează soldul acestora, prin diferența dintre totalul opiniilor ce se exprimă pentru "ascendent" ("mai mult decât suficient") și totalul opiniilor care se exprimă pentru "descendent" ("insuficient"). Procentajul răspunsurilor care indică stabilitate sau normalitate în evoluția indicatorilor nu este luat în calculul acestui sold.

Pentru a asigura omogenitatea datelor, eșantionul de întreprinderi se menține pe timp de minimum 12 luni calendaristice.

Pentru agregarea datelor la nivel național se folosesc trei criterii de ponderare, și anume: cifra de afaceri, numărul de personal la data de 31 decembrie a anului anterior și numărul de personal în luna anterioară efectuării sondajului.

N o t ă

*Redactarea buletinului a fost finalizată la data de 17 martie 2004.
Agregarea și prelucrarea informațiilor furnizate de sucursalele Băncii Naționale
a României, redactarea și tehnoredactarea buletinului au fost realizate de
Direcția Studii și Publicații, tel. 021/312.43.75, fax 021/314.97.52.
Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări
este permisă numai cu indicarea sursei.
internet: <http://www.bnro.ro>*